

Beslutningsforslag nr. B 3. Fremsat den 10. oktober 1980 af Wilhjem (VS), Steen Folke (VS), Kurt Hansen (VS), Anne Grete Holmsgård (VS), Tyroll (VS) og Waldorff (VS)

Forslag til folketingsbeslutning om indvandrernes retsstilling

Folketinget opfordrer regeringen til i samarbejde med indvandrernes organisationer, at udarbejde en samlet indvandrerpolitik, der på retsområdet følger nedenstående retningslinjer:

1) Udlændingeloven ændres, således at udvisning henholdsvis nægtelse af forlænget opholds- og arbejdstilladelse ikke kan ske, når indvandrerens har haft fast bopæl her i landet i et bestemt tidsrum eller i øvrigt har en nærmere, veldefineret tilknytning til landet.

2) I de tilfælde, hvor udlændingen ikke opfylder de under punkt 1 nævnte betingel-

ser, kan der ske udvisning, men kun i forbindelse med veldefinerede lovovertrædelser. Beslutning om udvisning træffes først, når afsoningen nærmer sig sin afslutning.

3) Administrationen af udlændingeloven, herunder tildeling af opholds- og arbejdstilladelser, beslutning om udvisning m. v., overføres til et civilt nævn eller styrelse, hvor indvandrernes egne organisationer er repræsenteret.

4) Efter en vis periode med fast bopæl her i landet sikres indvandrerne valgret til kommunalbestyrelser, amtsråd og folketing.

Bemærkninger til forslaget

Generelle bemærkninger

Alle andre rettigheder beror i sidste instans på, om de pågældende er sikret den mest fundamentale ret i denne sammenhæng: retten til at forblive i landet og insistere på sine øvrige rettigheder, dvs. sikkerhed mod vilkårlig udvisning eller – hvad der i praksis kommer ud på ét – nægtelse af forlænget opholds- og arbejdstilladelse.

Derfor er det afgørende for enhver formulering af en indvandrerpolitik, at udlændingeloven ændres, og at de fundamentale rettigheder sikres.

Bemærkninger til forslagens enkelte punkter

ad 1

Indvandrerer må sikres mod vilkårlig udvisning. Det første skridt er at afgrænse den gruppe, hvis tilhørsforhold er så stærkt, at garantien mod udvisning må være fuldstændig. Et bestemt åremål af fast ophold her i landet vil være en brugbar betingelse, som er let at administrere, og som tager højde for tilknytningsforhold, som det ellers vil være vanskeligt at præcisere i en lovtæst. Men derudover kan der være tilfælde, hvor samme sikkerhed vil være velbegrundet, selv om den generelle åremålsbetingelse ikke er opfyldt.

Hensigten med at udforme forslaget som et beslutningsforslag er bl. a. at holde mulighederne åbne m.h.t. den konkrete udformning. Forslagsstillerne ville finde, at 2 år kunne være en rimelig betingelse for de rettigheder, som nævnes i dette punkt. I visse tilfælde bør samme rettigheder opnås, uanset at 2 års betingelsen ikke er opfyldt. En sådan anden veldefineret tilknytning til landet vil kunne præciseres ud fra de hidtidige sager herom. Forslagsstillerne mener f. eks., at ikke kun ægteskab med en dansk statsborger, men også fast (papirløst) samlivsforhold eller forældreskab og nært forhold til en dansk statsborger bør give samme retsbeskyttelse. Dette kan lyde som en selvfølgelighed, men den hidtidige praksis viser, at hverken ægteskab eller fast samlivsforhold sikrer mod udvisning, og at heller ikke forældreskab og nært tilknytningsforhold til et barn, som er dansk stats-

borger, har givet en sådan sikkerhed. I sådanne tilfælde er der tværtimod forekommet udvisning, uden at den pågældende har været sigtet endsige dømt for blot den mindste lovovertrædelse. (Jfr. justitsministerens besvarelse af spørgsmål herom stillet af retsudvalget på foranledning af venstresocialisterne, alm. del bilag nr. 247, 1979–80, 2. samling).

Den hidtidige praksis giver rig anledning til at præcisere et »nærmere tilknytningsforhold«.

Efter formuleringen af punkt 1 er udvisning udelukket, når et sådant veldefineret, nærmere tilknytningsforhold er til stede. Det indebærer, at man accepterer, at der kan forekomme kriminalitet blandt indvandrere som blandt danske statsborgere, og at sådan kriminalitet ikke kan være udvisningsgrund, når tilknytningsforholdet er som præciseret under dette punkt.

ad 2

Tilbage bliver de tilfælde, hvor sådanne betingelser *ikke* er opfyldt. Her kan der ske udvisning, men for at sikre mod vilkårlighed foreslås det, at det nærmere præciseres, hvilke lovovertrædelser der kan medføre udvisning. Det forudsættes herved, at strafudmålingen indgår i præciseringen (det bør ikke kunne forekomme, at udlændinge udvises for besiddelse af et par gram hash til eget brug, og at udvisningen rubriceres som »overtrædelse af narkotikalovgivningen«, således som det er sket). Det forudsættes ligeledes som en selvfølge, at udvisning ikke kan ske uden domfældelse (ingen bør udvises med uprøvede beskyldninger om overtrædelse af narkotikalovgivningen eller spionagelovgivningen hvilende på sig, jfr. føromtalte hashesager samt mexikanersagen).

Det foreslås, at beslutningen om udvisning først træffes, når afsoningen nærmer sig sin afslutning. Principielt er der efter udståelsen af en længere frihedsstraf tale om en anden person end på tidspunktet for lovovertrædelsen eller pådømmelsen. Og det er udvisning af denne anden person, der skal tages stilling til. Også i praksis er forskellen væsentlig. F. eks. vil der – som det har kunnet

iagttages ved adskillige af de hidtidige sager – være en ganske anden opinion på domfældelsestidspunktet, end der er efter straffens udståelse.

ad 3

Den nuværende ordning, hvorefter alle sider af udlændingeloven, herunder tildeling af opholds- og arbejdstilladelser, beslutning om udvisning, bedømmelse af samlivsforhold, boligkriterier m. v., administreres af en politiafdeling, føles af indvandrerne med rette nedværdigende. Det er, som om udlændinge på forhånd betragtes som potentielle kriminelle.

Administrationen af udlændingeloven foreslås overført til et civilt nævn eller lignende. Forpligtelsen til at sikre en reel ankemulighed, som har været tilsidesat hidtil, tænkes opfyldt ved, at ikke justitsministeriet, men landsretterne gøres til ankeinstans. Dette forekommer så meget mere nærliggende, som et af hovedsigterne med forslaget til

indvandrerpolitik er at skabe fastere retsregler og at mindske spillerummet for vilkårligheder og administrative skøn.

ad 4

Valgretten skal bidrage til, at myndighederne bliver motiveret for at tage hensyn til indvandrernes problemer. Forslagsstillerne forestiller sig, at valgretten opnås efter 3 års fast ophold i landet, således som det er drøftet og stillet i udsigt i forbindelse med lokalvalg. Forslagsstillerne er af den principielle opfattelse, at valgretten også bør gælde folketingsvalg. Man er opmærksom på, at det vil forudsætte en grundlovsændring, men har ikke desto mindre fundet det rigtigt at fremføre det principielle ønske i forbindelse med beslutningsforslaget. Skulle der vise sig mulighed for gennemførelse også af denne del af forslaget, er man selv sagt parat til også at bidrage til den nødvendige grundlovsændring – som kunne være anledning til andre højst tiltrængte ændringer.